

- Пташка звеселить співом тих, хто був уважний на уроці.
- Пташка звеселить співом тих, хто гарно працював на уроці.
- Пташка звеселить співом тих, хто дізнався про щось нове на уроці.
- Пташка звеселить співом тих, кому є що розповісти про сьогоднішній урок.
- Пташка звеселить співом тих, хто буде берегти й охороняти природу.
- Пташка звеселить співом тих, кому сподобався урок.

Рефлексія

- Який настрій?
 - Що сподобалося на уроці?
 - Про що хотіли б дізнатися більше?
- Домашнє завдання

Учитель. За вашу чудову працю дарую вам на згадку снігурів із написаними на них (диференційованими) домашніми завданнями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт початкової освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/87-2018-%D0%BF>
2. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. 1-2 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf>
3. Одинцова Г., Кодлюк Я. Цікавинки на уроках рідної мови. Тернопіль: Підручники і посібники. 2003. 127с.
4. Дівакова І. Інтерактивні технології навчання у початкових класах. Тернопіль :Мандрівець, 2012. 180 с.

Н.М. Корж,

учитель початкових класів, вчитель-методист Медведівського ліцею імені Максима Залізняка Медведівської сільської ради Черкаської області

ЗАДАЧІ ЗА СЮЖЕТАМИ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК

МЕТОДИЧНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ УЧНІВ 1 КЛАСУ

Народна творчість – невичерпне джерело духовності, християнської моралі, дієвий засіб впливу на свідомість дитини. І особливе місце у становленні особистості посідають казки. Казкові персонажі захоплюють, дитина ними пишається або засуджує їхні вчинки, радіє і хвилюється разом з героями. Як би там не було, а байдужим не залишається ніхто. Казки стають для дитини найкращими друзями і порадиниками, очищають душу і пробивають джерельця доброти і любові до світу, в якому так багато жорстокості, ненависті, зла. Через все життя людина проносить щемливий спогад про ті далекі дитячі почуття. Тому вчителів варто заповнити світ дитинства барвистими враженнями, дбати, щоб процес навчання не обтяжував, а захоплював учнів сповна. І допоможуть у цьому казки.

У 1 класі діти ознайомлюються з поняттям «задача», її будовою, навчаються встановлювати взаємозв'язки між даними і невідомими величинами, шукати розв'язання. Задачі на сюжети відомих казок – найдоступніший і найцікавіший для дітей матеріал. Якщо казка невідома, то це спонукає дитину до її прочитання. Так, крім математичних компетентностей формується інтерес до читання, здійснюються міжпредметні зв'язки. Навчання наповнюється цікавим змістом. Дитині варто донести мораль казки, бо вона і навчає, і розвиває, і виховує.

Можна запропонувати :

- скласти аналогічну задачу;
- скласти обернену задачу;
- скласти задачу за розв'язком;
- поставити питання до задачі;
- скласти задачу за малюнком, схемою, коротким записом.

Пам'ятаймо, що успішне оволодіння вмінням розв'язувати задачі допоможе дитині в майбутньому долати життєві труднощі.

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА «КУРОЧКА РЯБА»

Жили-були дід і баба. Була у них курочка Ряба. Знесла курочка яєчко, та не просте, а золоте.

ЗАДАЧІ

1. Знесла курочка 3 золотих яєць, а простих – на 4 більше. Скільки простих яєць знесла курочка?
2. Знесла курочка 3 золотих яєць і 7 простих. Скільки всього яєць знесла курочка?
3. Знесла курочка 10 яєць. Серед них 3 золотих. Скільки простих яєць знесла курочка? Яке ваше ставлення до курочки? Складіть свої задачі про курочку?

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЛИСИЧКА-СЕСТРИЧКА ТА ВОВК-ПАНІБРАТ»

Здорові були, бабусю! З неділею...Позичте мені вогню, я вам відслужу.

- Добре, Лисичко-сестричко. Сідай, погрійся трохи, поки я пірижечки вийму з печі.

ЗАДАЧІ

Спекла бабуся 8 пірижків із маком, а з сиром – на 3 менше. Скільки спекла бабуся із сиром пірижків?

Бабуся спекла 6 пірижків із маком і 4 із сиром. Скільки всього пірижків?

Бабуся спекла 10 пірижків. 1 пірижок дала Лисичці. Скільки пірижків залишилось?

Увійшов Вовк у ліс та й каже:

- Рубайся, дерево, криве й криве. Рубайся, дерево, криве й криве.

Нарубав, тягне до Лисички.

Вовк нарубав 7 кривих колодок, а Лисичка 9 прямих. Хто працював старанніше? На скільки більше колодок нарубала Лисичка?

От прибігає Вовчик до ополонки, устроїв в ополонку хвіст.

- Ловись, – каже, – рибко, велика та все велика! Ловись, рибко, велика та все велика.

1. А Лисичка тільки глузує з Вовчика та рибкою ласує. Бо скинула з дідового воза 5 великих рибин і 4 маленькі. Скільки всього рибин у Лисички?

2. Лисичка скинула із воза 9 рибин. 2 рибини вона з'їла. Скільки рибин залишилося?

3. У Лисички булоб великих рибин, а маленьких на 4 менше. Скільки у Лисички малих рибин?

Чи правильно вчинила Лисичка? Що б ви їй порадили?

Складіть свої задачі.

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «РУКАВИЧКА»

Ішов дід лісом і загубив рукавичку.

ЗАДАЧІ

З якої казки ці рядки? Хто побачив рукавичку першим? Хто другим?...Хто останнім?

У рукавичці було 5 звірят. Прибігло ще 2. Скільки звірят стало у рукавичці?

У рукавичці було 7 звірят. Коли песик загавкав - 3 звірят втекло. Скільки звірят залишилося у рукавичці?

Складіть подібні задачі.

Що б ви порадили звірятам? Дідусеві?

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «КОЛОБОК»

Жили собі дід та баба, та такі убогі, що нічого в них нема. От раз дожились вже до того, що не стало у них і хліба – ї їсти нічого. Дід і каже:

- Бабусю, піди у хижку, назмітай у засіці борошенця та спечи мені колобок.

От баба так і зробила: витопила в печі, замісила яйцями борошно, що назмітала, спекла колобок і поклала на вікні, щоб простиг.

- Чи впізнали ви казку? Як ви оцінюєте вчинок колобка? Що б ви йому порадили?

ЗАДАЧІ

1. Бабусі в тісто треба вбити 10 яєць. Вона розбила 6 яєць. Скільки ще яєць треба покласти в тісто?

2. У тісто бабуся поклала 7 яєць і залишилося ще 3. Скільки було яєць?

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЛИСИЧКА-СЕСТРИЧКА»

Просить Лисичка в крайню хату переночувати. Пустив господар її. А Лисичка питає:

- Де ж мені свою гусочку покласти?

- А он під ослоном, – кажуть господарі.

Вночі Лисичка встала, з'їла гусочку. А вранці зчинила галас, що гусочка десь ділась. Нічого робити господарям, віддали баранця.

ЗАДАЧІ

1. Маса гуски 4кг, а баранець на 5кг важчий. Яка маса баранця?

2. Баранець важить 10кг, а гуска на 5кг легша. Яка маса гуски?

- Як ви оцінюєте вчинок Лисички?

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ДІДОВА ДОЧКА Й БАБИНА ДОЧКА»

От живуть усі вкупі – дідова дочка й бабина. Дуже не любила баба дідової дочки.

ЗАДАЧІ

1. Бабиній дочці 10 років. Вона на 3 роки старша за дідову дочку. Скільки років дідовій дочці?

2. Дідовій дочці 7 років, а бабина – на 3 роки старша. Скільки років бабиній дочці?

- На чію дочку ви хотіли б бути схожими?

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «КОЛОСОК»

От замісив Півник тісто, приніс дров та й розтопив у печі. А як у печі нагоріло, посадив пиріжки.

Мишенята й собі діло мають: пісень співають, танцюють. Аж ось і спеклися пиріжки, повиймав їх півник, виклав на столі.

ЗАДАЧІ

1. Спик Півник 10 пиріжків: 6 із капустою, а решту – із сиром. Скільки було із сиром пиріжків?

2. Зліпив Півник 6 пиріжків із капустою і 4 з сиром. Скільки всього пиріжків?

Що вчить нас ця казка?

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЛИСИЧКА І ЖУРАВЕЛЬ»

От уже Лисичка йде до Журавля на гостину. А Журавель наварив такої-то смачної страви: узяв і м'яса, й картопельки, й бурячків – усього-усього, покришив дрібненько, склав у глечик з вузькою шийкою та й каже:

- Призволяйся, любя приятелько, не соромся!

ЗАДАЧІ

1. Вкинув Журавель у глечик 7 картоплин, 2 бурячки і 5 шматочків м'яса. Скільки овочів у глечик?

2. Зварив Журавель 2 бурячки, а картоплин на 5 більше. Скільки картоплин зварив Журавель?

- Чію поведінку ви б засудили? Чи добре бути хитрим?

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ІВАСИК-ТЕЛЕСИК»

Цілий день Телесик плаває в човні, ловить рибку, годує діда й бабу. Наловить, віддасть – і знову попливе. А мати йому їсти носить.

За день Телесик зловив 8 рибин: 6 зранку, а решту – після обіду. Скільки рибин зловив Телесик після обіду?

ЗАДАЧІ

1. Матуся приготувала Телесикові на обід 3 карасі, а окунців на 2 більше. Скільки окунів принесла матуся? Скільки всіх рибин?

2. Телесик зловив 9 карасів і 5 линків. У юшку мати вкинула 6 рибин. Скільки рибин залишилося?

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЛИСИЧКА-КУМА»

Так Лисичці меду хочеться.

- Піди та й піди, старий, на пасіку, принеси меду! Нема чого робити, – приніс Ведмідь і меду, аж два вулики припер.

ЗАДАЧІ

1. На зиму Ведмідь заготовив два вулики меду. У першому вулику було 11кг меду, а в другому – 9кг. Які бджоли працюватіші? На скільки більше меду в першому вулику? Скільки всього кілограм меду у Ведмеда?

2. Ведмідь заготовив на зиму 20кг меду. За перший тиждень Лисичка з'їла 4кг меду, а за другий – на 3 кг більше. Скільки меду з'їла Лисичка за другий тиждень? На скільки кілограм спорожніли ведмедеві запаси? Скільки в нього ще залишилось меду?

- Складіть задачі про інші ведмедеві запаси.

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА « СІРКО »

1. Никає Сірко по полю, і так йому гірко: «Скільки років я хазяїнові вірно служив, а тепер на старості літ він мені шмат хліба жаліє і з двору прогнав». Коли це приходить до нього вовк .

2. Сіркові 15 років, а вовкові – 9 . На скільки років Сірко старший?

Сірко пішов у поле, знайшов там вовка та й каже:

- Прийди в неділю ввечері до нашого городу, а я тебе введу в хату та віддячу за те, що ти мені добро зробив.

Сірко вийшов до вовка, увів у хату й посадив під столом.

Потім Сірко взяв на столі м'яса доволі і поніс під стіл.

Приніс Сірко вовкові під стіл 6 кусків смаженої баранини і 8 кусків телятини. На скільки кусків м'яса поменшало на столі господарів?

- Чи справедливо спочатку повівся хазяїн із Сірком? Чи можна назвати Сірка вдячним?

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «СОЛОМ'ЯНИЙ БИЧОК »

От баба й напалась на діда:

- Зроби та й зроби мені, діду, солом'яного бичка і осмоли його смолою.

ЗАДАЧІ

1. На виготовлення бичка пішло 10кг соломи і 4кг смоли. На скільки більше взяли соломи, ніж смоли? Скільки всього кілограм використано матеріалів?

Вовк його й питає:

- Діду, навіщо ти ножа гостриш?

- Щоб із тебе шкуру зняти та на зиму теплу шапку пошити.

- *Ой, не риж мене, дідусю. Я тобі цілу отару овечок прижену.*

2. У отарі було 7 овечок і кілька баранців. Всього 15 голів. Скільки баранців у отарі?

- Складіть обернену задачу.

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЇЖАК ТА ЗАЄЦЬ»

- Ти, каже їжак, – мене береш на сміх? А хочеш зі мною наввипередки? Побачимо, хто кого пережене!

Заєць як зарегоче:

- Ти? Наввипередки? Зі мною?!

А їжак спокійно:

- А так, із тобою.

- Ну, добре, – засміявся Заєць. – Давай бігти.

ЗАДАЧІ

1. За однаковий час заєць пробіг 18м, а їжак – на 9м менше. Хто швидший?

2. Їжак пробіг 9м, а їжачиха – на 2м менше. Скільки метрів пробігла їжачиха? Яку відстань подолали їжаки?

Що сказав їжак зайцеві на прощання? (Ніколи не треба сміятися з слабшого.) Чи може це бути для нас повчанням?

Складіть за аналогією задачі про героїв казки.

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «КИРИЛО КОЖУМ'ЯКА»

Пішов Кирило до князя та й каже:

- Давайте мені 12 бочок смоли та 12 возів конопель.

ЗАДАЧІ

1. Для підготовки до першого бою із змієм Кирило використав 4 вози конопель і 3 бочки смоли. Скільки у нього залишилося матеріалів?

А змій йому й каже:

- *Що ж ти, Кирило? Битися прийшов чи миритися?*

- *Де вже миритися! Битися з тобою, з душоубом клятим!*

2. Як ударить Кирило здоровенною булавою перший раз, так 3 голови й відлетіло. Скільки ще треба відтяти дев'ятиголовому змієві голів?

3. У знак подяки за визволення князівна поцілувала Кирила 7 раз, а її батько князь 15 раз потиснув йому руку. Скільки проявів вдячності отримав Кирило?

- Складіть обернену задачу.

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЦАРІВНА-ЖАБА»

Де –не десь, у якомсь царстві, жив собі цар та цариця, а в них – три сини, як соколи. От дійшли вже ті сини літ, – час женитися.

ЗАДАЧІ

Середульшому було 18 літ, старшому – на 2 роки більше, а найменший – на 4 роки молодший за старшого. Якого віку царевичі?

Жаба вилізла проти нього, квакає:

- Іване – царенку, чого ти плачеш?

- Та як же мені не плакати: загадав наш батько гречаники пекти, а ти не вмієш!

1. Спекла жаба 9 гречаників із сиром, а з капустою – на 2 більше. Скільки гречаників з капустою? Скільки всього гречаників ?

2. Всього невістки спекли 38 гречаників: жаба – 20, а решту – царівна з князівною. Скільки гречаників приготували старші невістки? Хто працював краще?

- Який висновок зробимо з казки?

УКРАЇНЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ОХ»

Батько бідкається. Що робити?

- Поведу, – каже, – вражого сина, ледащо у інше царство, може, де найму, він відтіля не втече. – Взяв його та й повів.

Йдуть та йдуть, чи довго, чи недовго, аж увійшли в такий темний ліс, що тільки небо та земля.

ЗАДАЧІ

До обіду батько з сином пройшли 6км, а решту – після обіду. Вся відстань становила – 17км. Яку відстань подолали подорожні після обіду?

Випустив Ох 7 білих голубів, 5 сизих, а сірих – на 6 менше, ніж білих і сизих разом. Скільки було сірих голубів? Скільки всіх голубів у Оха?

Який висновок зробимо? Чи добре бути ледарем?

Складіть аналогічні задачі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1-4 класи. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2011. 392 с.

2. Рівкінд Ф.М., Оляницька Л.В. Математика: підручник для 1 класу. Київ: Освіта, 2012. 144 с.

3. Семиліточка: українські народні казки / [упоряд. Л.Ф.Дунаєвська]. Київ : Веселка, 1990. 319с.

4. Українські народні казки / [упоряд. О.С.Яремійчук]. Київ : Веселка, 1989. 412 с.